

Sygn. akt XVI **GC 526/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Teofilak

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. F.**

przeciwko **Przedsiębiorstwo Państwowe (...)**

o odszkodowanie

postanawia:

1. postępowanie w sprawie umorzyć;
2. nakazać Kasie tut. Sądu zwrócić powódce J. F. kwotę 2 000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem ½ uiszczonej opłaty sądowej;
3. w trybie art. 102 KPC nie obciążać powódki kosztami zastępstwa prawnego na rzecz pozwanej.

SSO Ewa Teofilak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 kwietnia 2014 r. (data stempla pocztowego) powódka J. F. domagała się zapłaty kwoty 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W., z czego kwoty 50 000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości w związku z ustanowieniem Uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. a kwoty 30 000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów na poprawę warunków akustycznych w budynku powódki na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (k. 2-59).

Pismem z dnia 11 lipca 2014 r. (data stempla pocztowego) w odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania, ponosząc zarzut upływu terminu zawitego ze względu na wcześniejsze objęcie przedmiotowej nieruchomości należącej do powódki ograniczeniami wynikającymi z rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z dnia 07 sierpnia 2007 r. (k. 151-172).

Każda ze stron złożyła jeszcze po jednym piśmie przygotowawczym, dopuszczonym postanowieniem Sądu z dnia 11 sierpnia 2014 r. (k. 207).

Pismem z dnia 13 marca 2015 r. (data prezentaty) strona powodowa cofnęła powództwo w sprawie wnosząc o nieobciążanie jej kosztami postępowania na podstawie art. 102 KPC .

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Zgodnie z art. 203 § 1 KPC, Pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Z kolei art. 355 § 1 KPC stanowi: Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

W przedmiotowej sprawie powództwo zostało cofnięte pismem z dnia 13 marca 2015 r. (data złożenia w biurze podawczym Sądu Okręgowego, wraz z potwierdzeniem nadania do strony przeciwnej), czyli przed wywołaniem rozprawy wyznaczonej na dzień 24 marca 2015 r. w związku z powyższym zgoda pozwanego na cofnięcie nie była wymagana.

Sąd, po zbadaniu sprawy uznał, iż brak jest podstaw do stwierdzenia niedopuszczalności cofnięcia pozwu, jak również w ocenie sądu czynność ta nie jest sprzeczna z prawem, zasadami współzycia społecznego ani nie zmierza do obejścia prawa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 355 § 1 i 2 KPC w związku z art. 203 § 1 KPC, orzekł jak w sentencji w pkt 1.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 lit. b i ust. 3 lit. a UKSC, Sąd z urzędu zwraca powodowi całą opłatę od pozwu, jeżeli cofnięcie nastąpiło przed wysłaniem jego odpisu pozwanemu, natomiast połowę opłaty, jeżeli pozew cofnięto przed rozpoczęciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana, czyli przed wywołaniem sprawy (post. SN z 3.5.1984 r., IV PZ 37/84, OSNCP 1985, Nr 2-3, poz. 32).

Dyspozycja przywołanego przepisu jest podstawą do orzeczenia w zakresie zwrotu 1/2 części opłaty sądowej uiszczonej w niniejszym procesie przez powodów. Doręczenie odpisu pozwu nastąpiło w dniu 30 września 2014 r. (ZPO k. 72), odpowiedź na pozew została wniesiona w zakreślonym terminie z dniem 17 października 2014 r. i nie podlegała zwrotowi. Skoro zatem powódka uiściła 4.000 zł tytułem opłaty sądowej (k. 69) należało zwrócić jej kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych), o czym orzekł Sąd jak w pkt. 2 sentencji.

Zgodnie z treścią art. 102 KPC w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Oznacza to, iż ustawodawca pozostawił sądom pewną swobodę w zasądzaniu zwrotu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, opisanej w art. 98 KPC, sprzeciwiają się względy słuszności, np. nieuwzględnienie roszczenia z powodu prekluzji (por. wyr. SN z 05.12.1967 r., III PRN 78/67), wygórowanie żądania o zadośćuczynienie, którego określenie zależy od oceny sądu a powodowie są subiektywnie przekonani o jego zasadności (por. post. SN z 09.10.1967 r. I CR 81/67), wyjątkowo ciężką sytuację strony przegrywającej (por. wyr. SN z 17.11.1972 r. I PR 423/72), oddalenie roszczeń powoda na podstawie art. 5 KC, czy istotna zmiana linii orzeczniczej. Okolicznością uzasadniającą zastosowanie art. 102 KPC może być także precedensowy charakter rozpoznawanej sprawy (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 sierpnia 1973 r., I PR 188/73, OSNC 1974, nr 3, poz. 59; postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2011 r., II CZ 105/11, LEX nr 1102858). Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności.

Sposób skorzystania z zapisu art. 102 KPC jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym orzekającego i od jego oceny należy przesądzenie czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie, oraz w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie przepisu art. 102 KPC nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (por. wyr. SN z 19.05.2006 r., III CK 221/05 oraz post. SN z 18.04.2013 r. III CZ 75/12). Podstawę do zastosowania art. 102 KPC stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd uznał, iż zachodzą w przedmiotowej sprawie przesłanki do zastosowania art. 102 KPC w ten sposób, aby nie obciążać strony powodowej kosztami procesowymi.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, iż w sprawach dotyczących odszkodowań z tytułu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im (...) istniała rozbieżność w orzecznictwie sądów administracyjnych jak i sądów powszechnych, odnośnie obowiązywania Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r., (przykładowo orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego w wyrokach sygn. akt II OSK 445/09, II OSK 502/09, i przeciwstawne stanowisko w wyrokach WSA sygn. akt IV SA/Wa 2569/07 i NSA sygn. akt II OSK 1195/08, II OSK 1749/08) Naczelny Sąd Administracyjny odmówił podjęcia uchwały w zakresie jednolitej interpretacji prawa w tym zakresie. Powołując się na ww. orzeczenia sądy powszechne także różnie oceniały tę podstawową dla oceny możliwości dochodzenia roszczenia odszkodowawczego przesłankę. Wprawdzie sam fakt występowania rozbieżności orzeczniczej nie jest przesłanką per se do odstąpienia od obciążenia strony kosztami to należy jednak zważyć, iż sama pozwana informowała na swoich stronach internetowych (...) oraz (...) w ramach kampanii społecznej (...) o możliwości ubiegania się o odszkodowanie, nie informując o kwestiach terminu zawitego do dochodzenia roszczeń (raport (...) na stronie (...) str. 89-90, (...) B.(...) ver. 2009-2012). Co więcej, w oparciu o argumentację, iż Rozporządzenie nr 50 Wojewody (...) przestało obowiązywać przed wejściem w życie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) strona pozwana uzyskała korzystną dla siebie decyzję środowiskową. W związku z powyższym należy wskazać, iż pozwana w zależności od jej konkretnego interesu, prezentowała dwa całkowicie rozbieżne stanowiska odnośnie obowiązywania przepisów dotyczących ustanowienia ograniczonego obszaru użytkowania dla Protów Lotniczych im. F. C..

W ocenie Sądu powodowało to uzasadnione przekonanie u odbiorców, że przysługuje im prawo do żądania odszkodowania na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w przypadku, gdy ich nieruchomości zostały nim objęte. Pogląd ten później zweryfikowała pozwana odmawiając wypłaty odszkodowań zarówno w postępowaniu ugodowym jak i sądowym, powołując się na upływ terminu wskazanego w art. 129 § 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Sąd wziął pod rozwagę, iż osoby reprezentowane przez fachowych pełnomocników powinny zostać przez nich w sposób pełny poinformowane o ryzyku z jakim wiąże się wytoczenie powództwa. Uznał jednak, że powyższe okoliczności, związane zarówno z różną linią orzecniczą, wątpliwościami co do stanu prawnego, jak i samą postawą pozwanej nie mogą obciążać powodów, gdyż godziłoby to w społeczne poczucie sprawiedliwości. Stanowisko takie zajął też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 grudnia 1979 r., (III PR 78/79, OSP 1980, z. 11, poz. 196, z głosem W. (...)) gdzie jednoznacznie stwierdził, że okoliczność, że powód mógł być subiektywnie przekonany o zasadności swojego roszczenia, które jednak ze względu na upływ terminu nie może być przez niego dochodzone na drodze sądowej, uzasadnia zastosowanie art. 102 KPC.

Sąd zważył także, iż w przedmiotowej sprawie pisma złożone przez pozwaną są zasadniczo opracowane na podstawie jednego wzoru stosowanego przez pozwaną we wszystkich sprawach tzw. lotniskowych, powtarzającego raz wypracowaną argumentację. W tej sytuacji Sąd uznał, iż nakład pracy pozwanej dla tego typu sprawy był mniejszy niż przy przeciętnych sprawach sądowych. Pozwana nie wskazywała także, aby jej pełnomocnik wykonywał swoją pracę pro bono.

Biorąc pod uwagę całość przedstawionej powyżej argumentacji Sąd doszedł do przekonania, iż zachodzi wyjątkowa sytuacja przewidziana dyspozycją przepisu 102 KPC i słuszne będzie odstąpienie od obciążania kosztami postępowania strony powodowej w całości.

SSO Ewa Teofilak

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...).

(...)